

fuzinar

Leto 41

Ravne na Koroškem, november 2004

št. 11

Novi vrtalno-rezkalni center v Nožih

V Nožih je avgusta začel obratovati nov CNC-vrtalno-rezkalni stroj MCFV 1260P, ki so ga kupili na Češkem. Je eden od ključnih strojev za proizvodnjo industrijskih nožev in že šesti CNC-stroj oziroma v zadnjih treh letih že tretji novi stroj v Kratkem programu, sta povedala Erhard Srebotnik in Rado Polenik, vodji

Dolgega oziroma Kratkega programa. Omogoča vrtanje, rezkanje in povrtavanje ter ugrezovanje. Deluje po t. i. paletnem sistemu: medtem ko na eni strani miza obratuje, se na drugi strani lahko nalaga, zato je proizvodnja dokaj kontinuirana. Miza je dolga 1250 in široka 600 mm. Moč motorja je 18,5 kW, minimum vrtljajev pa je 5000. Stroj omogoča uporabo najsodobnejših orodij,

njegova prednost pa je hlajenje skozi orodje. V primerjavi s podobnima strojema, ki že nekaj časa obratujeta v Kratkem programu, je tudi kompaktnjši in ima kotno glavo.

Pri novem centru dela tudi **Andrej Mori**, ki pravi, da je nov stroj kot nov avto, ki se ga je pač treba navaditi, saj se od drugih nekoliko razlikuje. Pohvalil pa je njegovo avtomatsko merjenje orodja.

Proizvodne zmogljivosti v Kratkem in Dolgem programu so z naročili zelo zapolnjene. Tudi na novem stroju bodo delali

v treh izmenah; če ga ne bi dobili, bi bili prisiljeni na preostalih dveh uvesti še četrto izmeno.

V Nožih pa se vlaganja v proizvodnjo še niso sklenila. Načrtujejo, da bodo še letos dobili večji rezkalno-vrtalni CNC-stroj.

A. Č.

Sivo-modra obleka za upravno zgradbo

Za trideseti rojstni dan je upravna zgradba Metala, v kateri ima lastniške prostore tudi Odvetniška pisarna Mirana Kosa, najemniki pa so še družbe STO v prisilni poravnavi, Sistemska tehnika, ZIP center, Jumi, Smeri in Fužinar Ravne, dobila novo obleko. Po sanaciji betonskih nosilcev septembra in oktobra so spretni delavci črnjanske družbe Vertikala-X prenovo sklenili še z barvnim premazom, ki sledi novi celostni podobi Metala. Obnovitvena dela zdaj potekajo v notranjosti – v drugem in tretjem nadstropju.

A. Č.

INTERVENCIJE PGE Gasilskega zavoda Ravne v oktobru

9. oktobra je v Valjarni ob 8.20 zaradi okvare dvizna miza z obdelovanci padla v kalilni bazen. Da so jih lahko dvignili, so gasilci tri ure črpali vodo iz bazena.

14. oktobra ob 3.20 se je v Valjarni vžgalo kalilno olje. Delavec, ki je sam poskušal pogasiti požar, je dobil hude opekline. Gasilci so ogenj pogasili z gasilniki na prah in bazen ohladili.

21. oktobra je ob 20. uri v družbi Styria Vzmeti prišlo do začetnega požara in vžiga maščob. Požar so delavci pogasili sami, gasilci pa so pregledali prizorišče.

22. oktobra so v Valjarni prečrpavali olje, ki je zaradi počene hidravlične cevi iztekalo pod stroj. Črpanje je trajalo tri ure.

Druga pomoč in intervencije poklicnih gasilcev:

5. oktobra pri iztekanju dizelskega goriva v Podklancu,

5. oktobra ob delovni nezgodi v Metalu (Valjarna),

10., 22. in 31. oktobra so črpali vodo s parkirišča pred občinsko zgradbo,

13. oktobra pri iztekanju olja iz avtobusa v krožišču na Ravnah,

15. oktobra ob iztekanju nafte po cesti v Šentanel,

16. oktobra pri prometni nesreči na Selah,

26. oktobra so z društvu sodelovali pri gašenju požara v TAB Mežica, v tovarniški hali v Žerjavu,

27. oktobra pri prometni nesreči v Mislinjski Dobravi,

29. oktobra ob iztekanju hidravličnega olja na parkirišču pred trgovino Spar.

Direktor
Roman Lupuh, dipl. org.-men.

RAZSTAVA O VARNOSTI IN ZDRAVJU PRI DELU

Očka, vrni se zdrav domov!

Še v 19. stoletje segajo prvi zakoni, na podlagi katerih so v tovarnah urejali tudi varstvo pri delu z javno izobešenimi t. i. delovnimi redi. Znamenite so npr. Postave iz železarne na Prevaljah iz leta 1852. Ohranila se je tudi Kolektivna pogodba Jurija grofa Thumskega jeklane d.d. Guštanj – Ravne iz leta 1937. Hiter razvoj industrije po drugi svetovni vojni je narekoval ureditev delovnih razmer; država je obvezala delodajalce, delavci pa so si boljše delovne razmere izborili tudi v okviru sindikalnega boja.

To je ovir razstave Očka, vrni se zdrav domov, ki so jo 20. oktobra odprli v muzejskem razstavišču na ravnem gradu. Ob Evropskem tednu varnosti in zdravja pri delu jo je pripravil Koroški pokrajinski muzej – Enota Ravne na Koroškem, in sicer v sodelovanju z družbo BVD-Ravne ter s člani študijskega krožka, ki so svoje prve ugotovitve o varstvu pri delu v Železarni Ravne po drugi svetovni vojni predstavili že maja letos na priložnostni razstavi v avli upravne zgradbe Metala ter jih objavili tudi v publikaciji.

Na razstavi je na ogled tudi mnogo fotografij, ki pričajo o rasti in razvoju ravske železarne. Število zaposlenih je naraslo od 1910 leta 1951 na skoraj 7000 leta 1987. Zaradi pogostih nezdod so že kmalu (1953) organizirali službo za varnost pri delu. Po njenem ustanovitelju Avgustu Kuharju se imenuje vseslovenska Fundacija, ki vsako leto podeli nagrade in priznanja za izjemne dosežke na področju varnosti in zdravja pri delu.

Postaja prve pomoči v železarni je bila ustanovljena leta 1953, zaščitne čelade in obleke (»bandure«) so začeli uporabljati v drugi polovici 60. let prejšnjega stoletja, takrat so ustanovili tudi delavsko menzo s toplimi malicami, desetletje pozneje je bila na izbiro še mrzla ponudba, v 80. letih pa so začeli kuhati tudi dietne obroke ...

Sodelavci tovarniškega oddelka za zdravstveno varstvo so sodelovali tudi z dr. Jankom Sušnikom, ki se je ukvarjal s fiziologijo delovnega mesta oz. z njegovo ocenjevalno in mersko analizo. Ocenjevali so obseg in stopnjo obremenitev zaposlenih, kar je bila podlaga za določanje dodatka pri nagrajevanju oz. za priznavanje beneficirane delovne dobe.

Razstava ob množici podatkov o razvoju stroke na ogled ponuja tudi različne eksponate: osebna zaščitna sredstva, različna poročila o ocenjevalni oz. ekološki analizi delovnih mest, fotoalbum težkih nezdod v železarni (1964–1977), fotoalbum PIGZ Ravne (1948–1961), dihalno napravo za oživljanje in nudenje prve pomoči (s konca 19. stoletja), biciklemeter (za merjenje odziva telesa na fizične obremenitve), ortho-rater (za kontrolo vidnih funkcij), audiometer (za preiskavo praga slišnosti za različne frekvence), merilnik temperature ozračja itd.

Razstava je odprta še do 13. decembra. (Podrobneje bo o skrbi za varnost in zdravje zaposlenih v železarni v naslednjem Koroškem fužinarju pisal Franc Čegovnik.)

A. Č.

Jubilanti so uživali tudi v Lendavi

Jubilanti tridesetletnega dela, ki so letovali v Izoli, so se oglasili že v septembrski številki, zdaj pa želi pohvalne besede o oddihu v Lendavi sporočiti tudi skupina, ki je v hotelu Lipa počitnikovala od 25. julija do 1. avgusta.

»Bilo je čudovito, enkratna je zlasti pokrajina. Tudi namestitev v hotelu je bila v redu, le vreme nam je nagajalo,« je povedal **Miloš Tandar** iz Metala, ki je poskrbel tudi, da so utrinki z dopustovanja

ostali shranjeni na fotografijah. Zaradi dežja je načrtovani piknik sicer odpadel, vendar so ga nadomestili z večerjo v zidanici, kjer se so v prijetnem klepetu zadržali še dolgo v večer. Zanimivo je bilo tudi na izletu po okoliških vaseh. Okolica Lendave skriva zgodovinske bisere, npr. mumijo kapitana Mihaela Hadika, ki je leta 1603 padel v boju proti Turkom. **Z zasluženega dopusta v krajih, kjer doslej še niso bili, so se jubilarji vrnili navdušeni, zato se zahvaljujejo organizatorju Dušanu Golnarju in železarskim podjetjem.**

A. Č.

Foto: arhiv Miloša Tandarja

Priprave na novo smučarsko sezono

Na Poseki je bilo sredi oktobra, ko je nastala ta fotografija, zelo delavno. V

Športnem zavodu so se odločili za razširitev stavbe, v kateri sta bili doslej strojnica vlečnice in blagajna. Nove pridobitve so posebna soba za ponesrečence, toaletni in garderobni prostori za osebje ter razširjena blagajna z bifejem. Smučarski delavci načrtujejo še izgradnjo vodovodnega in električnega omrežja oz. razširitev sistema za zasneževanje, ki bo možno delno tudi na drugi progi, generalno obnovo teptalnega stroja (šasija, gosenice, trakovi) ter menjavo vlečne vrvi in navijalnih bobnov na žičnici. **Otvoritvena smuka bo, če bo dovolj mrzlo, predvidoma 18. decembra.**

A. Č.

Zagotavljanje ustreznosti pitne vode v železarni

Petrol Energetika, d. o. o. oskrbuje odjemalce na zaokroženem gospodarskem območju Železarne Ravne (ZGO ŽR) s pitno vodo ter sanitarno toplo vodo.

Za izvajanje dejavnosti črpanja, priprave in distribucije vode smo v skladu z zahtevami zakona o zdravstveni ustreznosti živil in pitne vode v letu 2003 uvedli sistem ravnanja s pitno vodo HACCP. To je sistem, s katerim ugotavljamo specifična tveganja (vsako biološko, kemično ali fizikalno lastnost, ki lahko negativno vpliva na neoporečnost vode) in določamo ukrepe za kontrolo nad njimi. Skupaj s strokovnimi sodelavci Zavoda za zdravstveno varstvo (ZZV) Ravne smo definirali tveganja, ki lahko kakorkoli vplivajo na kakovost pitne vode ter določili način in dinamiko jemanja vzorcev sanitarne tople vode ter pitne vode za mikrobiološke in kemijske analize.

Naš osnovni cilj je zagotoviti oskrbo potrošnikov z vodo ustrezne kakovosti ter izvajati preventivne ukrepe, da se izognemo tveganjem, ki bi lahko ogrožali zdravje ljudi.

Kljub vsem ukrepom smo se v juliju letos soočili z onesnaženjem vode v vodnjaku št. 1, tako da je bila voda med 8. in 26. julijem neprimerna za pitje in uporabo v gospodinjstvu. Po ugotovljenem fekalnem onesnaženju vode smo s sodelavci ZZV Ravne takoj začeli izvajati dodatne ukrepe in aktivnosti za zagotovitev ustrezne kakovosti vode. Na vodooskrbnem

sistemu ZGO ŽR je bila uvedena priprava vode s trajnim kloriranjem. Ker so odvzeti vzorci pitne vode glede na obseg preiskav sedaj skladni z zahtevami Pravilnika o pitni vodi (Uradni list RS, št. 19/2004 in 35/2004), je voda primerna za pitje in uporabo v gospodinjstvu.

Ukrepi za zaščito vodnih virov

Poleg kloriranja pitne vode v skladu z zakonskimi določili smo za zaščito vodnih virov in zagotovitev ustreznosti pitne vode izvedli še naslednje ukrepe:

- redno izvajamo (v sodelovanju z delavci ZZV Ravne) vzorčenje vode v razširjenem obsegu;
- redno opravljamo kontrole tesnosti omrežja pitne vode in skrbimo za odpravo vseh odstopanj;
- zagotovljena je ločena oskrba obrata jedilnica pri valjarni (od 15. julija 2004 od 11. ure dalje) z neoporečno vodo iz vodnjaka št. 2;
- izvedeni so bili praznjenje, čiščenje in ocena stanja greznic v ožji okolici vodnjaka št. 1 in na zahodnem delu ZGO ŽR nad območjem vodnjaka št. 1;
- sanirani so bili kanalizacijski vodi (kanali št. 21, 21A, 22 in 23) v neposredni bližini vodnjaka št. 1, in sicer s preplazčenjem obstoječih cevi;
- v podjetju SŽ Noži Ravne, d. o. o. so zgradili nov kanalizacijski vod v kanal št. 23 ter tako preprečili otekanje fekalnih vod v kanal št. 21A, ki je v neposredni bližini vodnjaka št. 1;
- opravlja se raziskava možnih vzrokov kontaminacije vode v vodnjaku št. 1, ki jo izdeluje Geološki zavod Slovenije in bo podala smernice za dokončno sanacijo stanja;

»Ob bistrem potočku je mlin ...« – idilična podoba Burjakovega mlina v Topli

● v pripravi je projekt izgradnje ločenega omrežja za zbiranje in odvod fekalnih vod na ZGO ŽR s priklopom na kolektorje in bodočo čistilno napravo. Projekt predvideva od 300 do 400 milijonov SIT vlaganj in zahteva sodelovanje vseh podjetij na ZGO ŽR ter Občine Ravne na Koroškem.

Ob kontrolnem pregledu vodooskrbnega omrežja, ki ga je opravil republiški zdravstveni inšpektorat 17. septembra letos, nepravilnosti niso bile ugotovljene. Vsi izpeljani ukrepi so pripomogli k sanaciji stanja, tako da je bil nadaljnji inšpekcijski postopek ustavljen.

čistilne naprave za občini Prevalje in Ravne na Koroškem zahtevna naloga.

Družba Petrol Energetika je zaradi nujnosti obnove kanalizacije in odvoda odpadnih voda naročila revizijo že izdelane projektne dokumentacije za fazi PGD in PZI na ZGO ŽR ter prevzela pobudo za sodelovanje z občinama Ravne na Koroškem in Prevalje pri nadaljevanju projekta izgradnje čistilne naprave in kolektorja.

Prav tako smo s komunalnim podjetjem (JKP

Čista studenčnica je vse bolj redka dobrina

V smeri trajne rešitve

Poudariti želimo, da smo z vsemi navedenimi aktivnostmi zagotovili ustreznost kakovosti pitne vode na ZGO ŽR zgolj kot kratkoročno rešitev.

Trajna rešitev je povezana s celovito sanacijo kanalizacijskega omrežja in priklopom izpustov fekalnih voda na bodočo čistilno napravo. Dotrajano in nevodotesno kanalizacijsko omrežje namreč še zmeraj ostaja potencialni vir onesnaženosti pitne vode, projekt obnove pa je zaradi zagotovitve virov financiranja in časovne uskladitve aktivnosti gradnje

Log) preverili možnost priklopa vodovodnega sistema ZGO ŽR na javno vodovodno omrežje, vendar količine pitne vode ne zadoščajo za pokrivanje potreb odjemalcev z ZGO ŽR.

Do nadaljnjega bomo s trajnim kloriranjem zagotavljali neoporečnost pitne vode na ZGO ŽR v skladu z zakonskimi zahtevami ter z občinama Ravne na Koroškem in Prevalje sodelovali pri trajni rešitvi obnove sistema zbiranja in odvoda odpadnih voda ter priklopa na čistilno napravo.

Sektor razvoj, proizvodnja in distribucija
Nikolaj Sonjak

Direktorica
Mojca Kert Kos

Ravenski grad v novi podobi

Gradbena dela pri obnovi ravenskega gradu so končana, tudi okolica je v glavnem urejena. Zdaj poteka še opremljanje notranjosti, nato sledi preseljevanje. Otvoritev prenovljene grajske stavbe bo predvidoma v februarju.

A. Č.

Kulturna kronika za oktober

- V počastitev krajevnega praznika in dneva starejših je Društvo upokojencev Ravne 7. 10. v Glasbenem domu na Ravnah pripravilo koncert moškega in ženskega pevskega zbora.

- Družabno srečanje krajanov ob prazniku mesta Ravne je bilo 9. 10. na Javorniku; v kulturnem programu sta dijakinji Gimnazije Ravne pod mentorstvom prof. Mirana Kodrina prebirali haikuje Janeza Mrdavšiča in odlomke iz njegovega romana Skozi soteske.

- V Slovenj Gradcu so 12. 10. v Galeriji Kolar odprli slikarsko razstavo magistra likovnih umetnosti Klavdija Tutte in steklenih objektov avtorja Klavdija Tutte ter steklarskega mojstra Matijaža Gostenčnika. Pozneje so v Koroškem pokrajinskem muzeju odprli še premierno postavitev steklenih skulptur in objektov iz cikla Polifemovo oko.

- Koroški pokrajinski muzej – Enota Ravne na Koroškem je ob 70-letnici profesorja zgodovine, raziskovalca in muzejskega delavca Alojza Krivograda izdal zbornik njegovih del Prispevki k zgodovini Koroške krajine. Predstavili so ga 13. oktobra v muzejskem razstavišču na ravenskem gradu. Z dolgoletnim direktorjem Koroškega muzeja Ravne na Koroškem se je pogovarjala mag. Karla Oder. (Več o Krivogradovem delu in zborniku bo v Koroškem fužinarju.)

- Gosta 94. Hemingwayskega večera oz. Arturja Šterna sta 14. 10. v Hotelu Hesper bila akademska slikarka Darja Srebnik in mladinski pisatelj Primož Suhodolčan.

- V Kulturnem domu Pliberk je ansambel SNG Maribor 21. 10. odigral komedijo Ta veseli dan ali Matiček se ženi. V vlogi Nežke je blestela Korošica Pia Zemljič.

- V Gostilni Brančurnik je 28. 10. z monokomedijo Pavlek nastopil Peter Trnovšek.

A. Č.

Zdravstveni kotiček

MOŽGANSKA KAP

Že od nekdaj je bilo zanimanje za možgansko kap (ICV) zelo veliko zaradi njene pogostnosti, dramatičnosti in posledic, ki jih zapuša, pa tudi zaradi vse večje smrtnosti.

Cerebrovaskularni infarkt (ICV) je naglo nastala motnja v delovanju centralnega živčnega sistema zaradi bolezni možganskega ožilja.

Možgani so organski sistem, ki je med vsemi najbolj občutljiv na pomanjkanje kisika. Čeprav sestavljajo možgani le 2 % telesne teže, uporabijo za svoje metabolične procese 15 % minutnega volumna srca in 20 % vdihjenega kisika v mirnem stanju.

Možganska ishemija je vsako zmanjšanje pretoka krvi skozi možgane, ki ga spremljajo morfološke okvare in funkcionalni izpadi. To je stanje, ko je možganski pretok zmanjšan pod 40 % normalne vrednosti.

Osnovni vzrok je najpogostejše ateroskleroza s trombozo možganskega ožilja ali trombembolija možganskih arterij srčnega izvora.

Po poteku ishemične poškodbe možganov (stadij 1–4) razlikujemo klinično reverzibilne izpade (TIA in RIND) in ireverzibilne izpade, kot sta napredujoči infarkt in kompletni možganski infarkt.

EPIDEMIOLOGIJA

Po podatkih za leto 1997 je za možgansko kapjo zbolelo 191 na 100.000 prebivalcev. Od leta 1997 do leta 2001 se je pogostnost možganske kapi povečala na 235 oseb na 100.000 prebivalcev v Sloveniji. V Evropi niha letna umrljivost bolnikov z možgansko kapjo med 63,5–273,4 na 100.000 prebivalcev, pogostnost pa med 100–200 na novo zbolelih na 100.000 prebivalcev. Možganskožilne bolezni so v svetu in pri nas vedno večji problem.

DEJAVNIKI TVEGANJA ZA RAZVOJ MOŽGANSKE KAPI

Naravni dejavniki tveganja:

- življenjska doba
 - spol
 - dednost
 - geografsko-klimatski dejavniki
- Na to skupino ne moremo vplivati.
- Druge bolezni:
- zvišan krvni tlak
 - srčne bolezni
 - sladkorna bolezen

Na to skupino lahko vplivamo z rednim zdravljenjem.

Slabe navade:

- kajenje
- alkoholizem
- iztirjena lipidna presnova
- debelost
- telesna in duševna neaktivnost
- stresne situacije

Vsi ti dejavniki pospešujejo proces ateroskleroze, ki okvari stene žil v celem telesu. Ateroskleroza je posledica kemične in mehanične okvare žilnega endotela. Kemično okvaro povzročata povečan holesterol v krvi in nikotin, mehanično pa zvišan krvni tlak. V tako okvarjeni žilni steni se pod vplivom snovi iz trombocitov, rastnih faktorjev, hormonov, holesterola, elastina, kolagena in mukopolisaharidov oblikuje fibrozni plak, ki navadno povzroči zaporo žile in s tem motnjo prekrvavitve.

MOŽGANSKE TROMBEMBOLIJE

Različna bolezenska stanja srca lahko povzročijo zožitev žile v možganih s strdkom, ki je nastal v srcu in je s krvnim obtokom pripotoval v možgansko ožilje. Od srčnih bolezni, ki privedejo do takšnih stanj, so najpogostejše prirojene srčne napake, revmatične bolezni srca, kronično popuščanje srca in motnje srčnega ritma, predvsem kronična atrijska fibrilacija.

TRANZITORNE ISHEMIČNE ATAKE (TIA)

So hitro nastale motnje možganskega delovanja, ki so žilnega izvora in trajajo največ 24 ur. V tem času določeni žariščni nevrološki znaki povsem izginejo. TIA so najpogostejši kazalec nezadostne možganske prekrvavitve in opozorilno znamenje grozeče možganske kapi.

Klinična slika oz. simptomi so odvisni od prizadete možganske arterije.

Zelo značilen simptom je prehodna slepota enega očesa.

V možganskem deblu se klinično kažejo kot: vrtoglavica, bruhanje, motnje vida – dvojni vid, motnje požiranja, napadi nenadnega padanja.

Zelo pomembno je, da TIA zgodaj odkrijemo, kajti s kirurškim ali konzervativnim zdravljenjem lahko odločilno vplivamo na zmanjšanje obolevnosti in smrtnosti zaradi možganskožilnih bolezni.

MOŽGANSKI INFARKT – TROMBOZA

Splošna klinična slika – začetek je relativno počasen in blažji kot pri možganskih krvavitvah. Prva znamenja se ponavadi javljajo med spanjem ali takoj po prebujanju. Zavest po navadi ni globoko motena, razen pri hujši trombozi katere od večjih možganskih arterij. Tedaj se razvijejo globoka koma in znamenja zvišanega znotrajlobanjskega pritiska.

Žariščna znamenja – vzroke za ICV – je treba iskati v ekstrakranialnih možganskih arterijah.

HEMORAGIČNI INZULT

Je akutno nastala motnja v delovanju centralnega živčnega sistema zaradi izliva krvi v možgansko tkivo. Najpomembnejši vzrok za možgansko krvavitev je več let zvišan krvni tlak, ki poškoduje predvsem možganske arterije v bližini bazalnih ganglijev. Možganske žile, ki so zaradi večletno povišanega krvnega tlaka spremenjene, lahko počijo predvsem med fizičnim naporom ali stresno situacijo ob naglem povišanju krvnega tlaka.

Obsežna krvavitev se praviloma javlja podnevi in jo v 50 % spremljajo motnje zavesti. Predhodni znaki so ponavadi: glavobol, vrtoglavica, psihomotorični nemir in prehodni žariščni nevrološki simptomi (odvisno od lokalizacije krvavitve). Pri vdoru krvi v možganske ventrikle se kmalu razvije koma s smrtnim izidom.

DIAGNOSTIKA

Anamneza

Klinični pregled

Standardne preiskave:

- krvne preiskave
- pregled očesnega ozadja
- rentgensko slikanje pljuč in srca
- elektrokardiogram (EKG)
- elektroencefalogram (EEG)
- lumbalna punkcija (samo pri sumu na krvavitev v možganske ovojnice)

Specialne preiskave:

Računalniška tomografija (CT-preiskave) je predvsem pomembna za razlikovanje ishemičnega od hemoragičnega inzulata.

Magnetna resonanca (MR) omogoča prikaz prizadetega območja že 2–6 ur po dogodku.

Neinvazivna Doplerjeva angiosonografija je pomembna presejalna metoda, s katero lahko že zelo zgodaj ugotavljamo pomembne zožitve ali zaporo možganskega ožilja posebej pri TIA.

Transkranična Doplerjeva angiosonografija ima pomembno vlogo pri ocenitvi zapore ali zožitve možganskega ožilja.

Angiografija je invazivna žilna preiskava, ki nam prikaže podrobnejše patoanatomske spremembe v poteku žile ali svetlini.

Prebolela možganska kap je pomemben dejavnik tveganja za ponovno možgansko kap.

Zaradi še vedno velike umrljivosti zaradi možganske kapi, predvsem pa zaradi posledic oz. invalidnosti, ki jo pušča bolezen, sta pomembni tako primarna kot sekundarna preventiva.

PRIMARNA PREVENTIVA

Preprečevanje možganske kapi in TIA zahteva ukrepe, ki so usmerjeni v spremembo življenjskega sloga in medicinsko ukrepanje, ki vključuje zdravljenje visokega

krvnega tlaka, sladkorne bolezni, zvišanih maščob v krvi in drugih dejavnikov tveganja, ter specifične ukrepe, kot je antiagregacijska oz. antikoagulantna zaščita.

Priporočena je opustitev kajenja in čezmernega uživanja alkohola. Kajenje je neodvisen dejavnik tveganja za možgansko kap in poveča verjetnost kapi za šestkrat.

Priporočeni so: manjša uporaba soli in uživanje manj nasičenih maščob ter dieta z veliko sadja in vlaknin. Osebe z zvišanim indeksom telesne mase naj znižajo telesno težo.

Priporočeno je 30–60 minut telesne vadbe vsaj trikrat na teden.

Hormonskega nadomestnega zdravljenja pri ženskah ne priporočamo.

Zvišan krvni tlak zdravimo glede na ciljne vrednosti – pri bolnikih s sladkomo boleznijo pa naj RR ne bi bil višji od 135/80 mmHg, za vse ostale pa do 140/85 mmHg.

Priporočeno je dosledno uravnavanje krvnega sladkorja. Ciljna vrednost naj bo pod 7 mmol/l.

Pri zelo ogroženih bolnikih z zvišanimi maščobami v krvi priporočamo uporabo zdravil za znižanje le-teh.

Primerna telesna dejavnost zmanjšuje nevarnost možganske kapi.

SEKUNDARNA PREVENTIVA MOŽGANSKE KAPI

Preprečevanje strjevanja krvi je izbirno zdravljenje možganskožilnih bolezni.

Antiagregacijsko zdravljenje izberemo glede na bolnikove značilnosti.

Zdravilo prvega izbora je Aspirin 100 mg na dan v primarni in sekundarni preventivi.

Ostala zdravila uporabljamo pri alergiji, netoleranci ali kontraindikacijah na Aspirin v skladu s strokovnimi smernicami oz. v skladu s pravili Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije o predpisovanju zdravil.

V določenih primerih TIA in kapi je znotraj dveh ur po možganskožilnem dogodku mogoča tromboliza – raztapljanje strdka in s tem ohranitev pretoka skozi prizadeto žilo, zato sta nujna hitra in ustrezna prepoznavna simptomov možganske kapi ter čimprejšnji prevoz v bolnišnico.

Metka Marković, dr. med., spec. spl. med.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

ODBOJKA

Prevaljske odbojkarice drugo sezono zapored nastopajo v 1. DOL. V uvodnih šestih tekmah je bila pomlajena ekipa trenerja Ježa petkrat poražena, presenetila pa je z zmago v Rogozi nad ekipo Formis Bell s 3 : 1. V 2. DOL sta prvenstvo uspešno pričeli obe koroški moški ekipi. V uvodnih tekmah so zlasti presenetili Mežičani, ki so nanizali štiri zmage. Odbojkarji Fužinarja Metala, ki naj bi se po napovedih strokovnjakov, skupaj s Pomurjem, potegovali za eno od prvih dveh mest, so v prvih štirih tekmah drugoligaškega prvenstva trikrat zmagali, poraz pa so doživeli v derbiju v Murski Soboti proti odbojkarjem Pomurja s 3 : 2.

NOGOMET

Dravograjčani tudi v preteklem mesecu s svojimi igrami in rezultati niso potrdili vloge enega od favoritov za visoko mesto na lestvici, čeprav so zmagali v tekmah s Krškim doma in z Dravinjo v gosteh. Po 14 krogih so bili uvrščeni na 6. mesto, z zaostankom kar 12 točk za vodilno ekipo Nafta iz Lendave. Posebej so fantje trenerja Darka Žižka razočarali v tekmi 13. kroga v Šmartnem ob Paki, kjer so nepričakovano izgubili z zadnjeuvrščeno ekipo, ki je do dvoboja z njimi osvojila le eno samo točko. Še slabše se je nogometašem Dravograda godilo na četrtfinalni pokalni tekmi. Po remiju, ki so ga dosegli doma v prvenstveni tekmi 12. kroga z Nafto (1 : 1), so Lendavčani na svojem igrišču katastrofalno porazili Korošce z 9 : 2. V polfinale so se tako uvrstili nogometaši Maribora, Publikuma, Gorice in Nafta.

Pri Nogometnem klubu Fužinar glede članske ekipe doživljajo hudo krizo. Ravenčani nastopajo poleg drugih dveh koroških klubov, Pece iz Črne in Slovenj Gradca, v 1. skupini medobčinske lige Maribor in so po jesenskem delu tekmovanja uvrščeni na zadnje mesto na lestvici. Klub je dobesedno v razsulu, brez ustreznega vodstvenega in igrskega kadra, prepuščen posameznikom, ki si prizadevajo obdržati članski kolektiv pri življenju. To potrjujejo rezultati prvega dela prvenstva, saj so nogometaši Fužinarja zmagali le na dveh tekmah, dve igrali neodločeno, ostale pa izgubili. Nogometaši Pece in Slovenj Gradca so bili uvrščeni v sredino lestvice.

ATLETIKA

Tekmovalka KAK Ravne Nežka Pori je osvojila naslov državne prvakinja med mladinkami v teku na 10 km na prvenstvu v Slovenj Gradcu, ki je bil v

sklopu tradicionalnega teka miru. Med mladinci je zmagal Vid Zevnik iz Sevnice, v članski kategoriji pa sta državna prvaka postala Sevnčan Borut Veber in Murskosobočanka Sonja Roman, ki tekmuje za AK Maribor 98.

NAMIZNI TENIS

Igralke Fužinarja po uvodni zmagi nad ekipo ljubljanske Vesne v naslednjih tekmah prvoligaškega prvenstva niso okusile slasti zmage. Izgubile so štiri tekme zapored, in to doma proti Preventu Radlje in ljubljanski Iliriji ter na Ptuj in v Kopru. Igralke Radelj so zabeležile uspeh v uvodnih štirih tekmah, izgubile pa v 5. krogu v gosteh proti Iliriji.

Po dolgih »sušnih« letih je bila na Ravnah znova meddržavna tekma, ki jo je vodstvo namiznoteniškega kluba Fužinarja Inter Diskonta sredi preteklega meseca imenitno organiziralo. Žal pa igralke slovenske reprezentance v tekmi evropske lige z Rusinjami niso zabeležile uspeha. Izgubile so tudi četrto tekmo zapored v skupini, tokrat s 3 : 0.

Kadetinje ravenskega kluba in kadeti Mute so se preko kvalifikacij uvrstili v finale ekipnega državnega prvenstva, ki bo januarja leta 2005 na Muti. To je uspelo tudi štirim koroškim mladinskim ekipam, in to igralkam Fužinarja in Mute ter igralcem Preventa Radlje in Mute, ki bodo januarja prihodnje leto nastopili na finalnem turnirju v Murski Soboti.

ŠPORTNO PLEZANJE

V oktobru sta bili v Kranju in Trbovljah tekmi za državno prvenstvo v disciplini »težavnost«. V mlajših kategorijah so uspešno nastopili tudi tekmovalci AK Ravne. Med cicibani je bil Grega Vezonik šesti in peti med 30 nastopajočimi, Polona Pušnik deseta v Kranju in odlična peta v Trbovljah, Žiga Pisar pa 21. in 9. Barbara Pori se je v Kranju uvrstila na 17. mesto. V konkurenci mlajših dečkov je na obeh tekmovanjih slavil Ciril Vezonik.

ŠAH

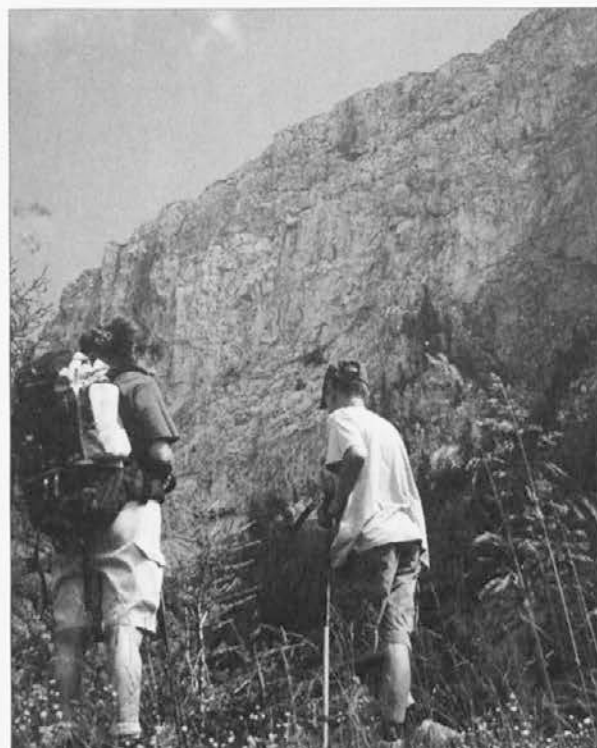
Po odigranih petih krogih v drugi ligi vzhod so bili med desetimi ekipami na vrhu lestvice šahisti Fužinarja Hapra, ki so zbrali 23 točk in pol, medtem ko je ekipa Radenske Pomgrada zaostajala za Ravenčani za štiri točke. Šahisti Fužinarja so najprej zmagali v Velenju (3,5 : 2,5), nato na turnirju v Izlakah premagali ekipo Framo (6 : 0) in ekipo Messerja Ruše (5,5 : 0,5), nazadnje pa še 30. oktobra v Velenju drugo ekipo Branika Maribor (5,5 : 0,5), medtem ko so v tekmi proti Rudarju Trbovlje remizirali (3 : 3). Druga koroška ekipa v tej ligi, šahisti Mute, so bili po 5. krogu uvrščeni na 6. mesto.

ALPINISTIČNE NOVICE

Konec oktobra smo se člani AK Ravne podali na tradicionalno jesensko plezanje v Paklenico, kjer so nas pričakali skoraj poletno vzdušje in plezalci iz vseh koncev Evrope. Preplezali smo naslednje smeri:

AIGOR (6a, 150 m, 1,30 h)
 NOSOROG (IV/III, 150 m, 1,30 h)
 ŠALEŠKA (V/IV, 120 m, 2,5 h)
 AKADEMSKA (IV+, 180 m, 2,5 h)
 CENTRALNI KAMIN (IV+, 300 m, 2,5 h)
 BARBA ANTE (IV+, 100 m, 2,5 h)
 CELJSKI STEBER (IV+, 120 m, 2h)

Domen Petek

Izdaja: Fužinar Ravne, d. o. o., Koroška cesta 14, Ravne na Koroškem.

Uredništvo: glavna in odgovorna urednica mag. Andreja Čibron-Kodrin, tehnična urednica Jelka Jamšek in lektor Miran Kodrin, prof. Objavljene fotografije so prispevali: kadrovska služba Metala, Miloš Tandar, Stanko Mravljak in uredništvo.

Tel.: (02) 870 64 41, interno 6441. Faks: (02) 82 23 013. Elektronski naslov: Andreja.Cibron@sz-metal.si

Tisk: ZIP center, d. o. o., Koroška cesta 14, Ravne na Koroškem.

Naklada: 1.880 izvodov.

Glasilo je obdavčeno z 8,5-odstotnim DDV.

Objavljenih prispevkov ni dovoljeno kakorkoli ponatisniti brez pisnega dovoljenja uredništva.

KADROVSKA GIBANJA
V SEPTEMBRU

Konec septembra 2004 je v ravnem delu koncerna Slovenske železarnice delalo 1.387 zaposlenih. V zasebnih in drugih podjetjih, ki so nastala iz Železarnice Ravne ter so vključena v to rubriko, je bilo 30. 9. 2004 zaposlenih 1.024 oseb.

DRUŽBA

ŠTEVILO ZAPOSLENIH

METAL	942
SERPA	133
STO	2
NOŽI	191
ZIP CENTER	119
PETROL ENERGETIKA	114
RAVNE	75
ŠTORE	39
STYRIA VZMETI	159
TRANSKOR	46
T. K. RAVNE	6
GASILSKI ZAVOD	14
EUREST	43
SISTEMSKA TEHNIKA	315
STROJI	130
AKERS VALJI	77
OPREMA	120

FLUKTUACIJA

Sklenitve delovnega razmerja

Septembra je bilo v železarskih družbah sklenjenih 12 delovnih razmerij za določen čas: 7 v Metalu, 1 v Serpi in 4 v ZIP centru.

Od drugih družb so spremembe zabeležili le v Petrol Energetiki (za nedoločen čas so pridobili novega sodelavca) in v družbi Styria Vzmeti (na novo so za določen čas zaposlili 11 delavcev).

Prekinitve delovnega razmerja

Septembra je bilo v železarskih družbah prekinjenih 8 delovnih razmerij: 4 v Metalu (2 sporazumni prekinitvi delovnega razmerja, 1 upokojitev, 1 potek zaposlitve za določen čas), 1 v Serpi zaradi upokojitve in 3 v ZIP centru zaradi poteka zaposlitve za določen čas.

Poročilo iz drugih družb: iz Petrol Energetike je 1 sodelavec odšel sporazumno, prav tako iz Sistemske tehnike in Opreme, v družbi Styria Vzmeti so se poslovili od umrlega sodelavca.

Po podatkih Smeri, d. o. o. in kadrovskih oddelkov podjetij povzela A. Č.

NAGRADNA KRIŽANKA št. 106

Nagradna križanka št. 105 – rešitev vodoravno: PETER VILFAN, AMINOPLASTI, ESKIMO, EK, DON, OSE, ENA, AKTIV, NOGE, KLOVN, ISO, AA, RISTO, TK, HAIKU, JORA, POST, IPERIT, IME, STEKLAR, LAN, LAK, ISA.

Žreb je odločil, da roman **SKOZI SOTESKE** prejmejo: **Miran Herček**, SŽ-Oprema Ravne, d. o. o., **Danijel Kotnik**, Transkor Ravne, d. o. o. in **Iztok Robin**, Javornik 38, Ravne na Koroškem. **ČESTITAMO!**

Nagradna križanka št. 106: Rešitev križanke in svoje podatke pošljite (po interni pošti) do vključno 29. 11. 2004 na naslov: FUŽINAR RAVNE, d. o. o., Uredništvo Informativnega fužinarja, Koroška cesta 14, Ravne na Koroškem. Zaradi znižane naklade glasila sprejemamo tudi rešitve fotokopirane križanke. Vsakdo lahko v žrebanju sodeluje le z eno rešitvijo. Rešitev križanke in imena nagradencev bomo objavili v prihodnji številki.

	RDEČA POLJSKA RASTLI- NA	GRŠKI PISEC TRAGE- DIJ	RAJKO LESJAK	LASTNIK TOVAR- NE	MUSLI- MANSKI DUHOV- NIK	SLO. SLIKAR DAVID	GOVOR- NIK	VINKO ALBREHT	PLIN ZA VARJE- NJE	VRSTA OZKO- NOSE OPICE	DEL VOZA	REKA NA POLJ- SKEM
MARTI- NOVA JED		A				N				I		
ZDRU- ŽEVANJE		G				E						
12. IN 1. ČRKA		A	STEKL. POSODA ZA ROŽE			Z		ČRNI HRAST				
			EGIP. BOG SONCA					PESNIK JOŽE				
IF	DEL OSTRE- ŠJA	T				IT. FILM KOMIK					SUMER- SKO BOŽAN- STVO	JUTRA- NJA PADAVI- NA
	GRŠKA ČRKA					GRŠKA NIMFA, HČI GEE						
SKAKA- LEC LJOKEL- SOY		O			RADJ. NAPOVE- DOV, JANEZ						A	
OSEBA IZ BIBLIJE		N			JEZERO V AZIJI					NOBELIJ		
					SLO. IGRAL, STANE					ROMAN J. STRI- TARIJA	N	
IKO	VAJA PRI KARA- TEJU	KOŽNI IZPUŠ- ČAJ	TV VESO- LJČEK				USTAN. KRŠČAN, VERE KRISTUS				U	
			AVS. SMUČ. OLGA				OBER					
PROSO- JEN OBLAK			P					PRIMOR- SKA BABICA			N	
								OŽINA NA MALAKI				
AVS. TISKOV. AGENCI- JA			A	SLO. PISATELJ FRANCE					RADJ.		A	ANDREJ KASTE- LIC
				SILICIJ					NUŠA VRISK			
ZAČR- TANA SMER CESTE			A			ZDRAVI- LNA RASTLI- NA					K	
SLO. MATEM. FRANCE			L			EKVATOR					I	

Pisatelj **MARJAN KOLAR** je lani izdal zbirko kratke proze **SVETO SIVO ŽIVLJENJE**, letos pa roman **PREKRSTITVE**. Med reševalce tokratne križanke bo žreb razdelil tri njegove knjige. Poklanja jih Založba Cerdonis.

IME IN PRIIMEK:

PODJETJE (OBRAT/ODDELEK) OZ. NASLOV: